

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
проф. Безлюдний О.І.

_____ 2017 р.
«__» _____

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ «Фінанси»

(денна та заочна форми навчання)

(з нормативним терміном навчання 1 рік 5 місяців та 1 рік і 10 місяців)

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Умань–2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проведення фахового вступного випробування в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини для студентів, що закінчили повний курс навчання за освітнім ступенем «бакалавр», ОКР «спеціаліст» і мають бажання продовжити освіту з метою отримання освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування з нормативним терміном навчання 1 рік 5 місяців (1 рік 10 місяців за умови перехресного вступу), здійснюється науково-педагогічними працівниками на підставі наказу ректора університету.

Під час фахового вступного випробування за допомогою комплексних завдань перевіряються знання вступників, а також вміння та навички, що визначені у освітньо-кваліфікаційній характеристиці бакалавра, спеціаліста.

Основною метою вступного екзамену з фінансів є перевірка знань та вмінь абітурієнтів.

Абітурієнт повинен **знати**:

- основні категорії фінансової науки, теоретичні основи і закономірності функціонування фінансової системи;
- мати системні уявлення про структури і тенденції розвитку вітчизняного та світового фінансового ринку;
- суть інституціональних перетворень в економіці, про основні економічні інститути і принципи їх функціонування;
- механізм і принципи прийняття і реалізації економічних та управлінських рішень на мікро- і макрорівнях.

Абітурієнт повинен **вміти**:

- вільно орієнтуватися в основних економічних поняттях і категоріях;
- проявити володіння основними методологічними принципами пізнання і застосовувати їх для аналізу складних економічних процесів;
- самостійно і логічно викладати матеріал та вміти робити відповідні висновки та узагальнення;
- давати правильні оцінки різним економічним явищам і процесам;
- використовувати комп'ютерну техніку для розв'язання фінансових задач у режимі користувача;
- володіти методами фінансового аналізу різних мікро- і макропроцесів;
- набувати нових знань, застосовуючи сучасні інформаційні освітні технології.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ знань і вмінь абітурієнтів

Високий рівень	
194,0 – 200,0	абітурієнт ґрунтовно, повно та послідовно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує фактичні та статистичні дані, які підтверджують відповідь на питання; демонструє знання законодавчих і нормативних актів України.
187,0 – 193,0	абітурієнт ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, використовує фактичні та статистичні дані, які підтверджують відповідь на питання; демонструє знання законодавчих і нормативних актів України.
181,0 – 186,0	абітурієнт ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, використовує фактичні та статистичні дані, які підтверджують відповідь на питання.
Достатній рівень	
171,0 – 180,0	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки, виявляє частково евристичний інтерес.
162,0 – 170,0	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки.

152,5 – 161,0	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал.
Середній рівень	
143,0 – 151,6	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Абітурієнт частково розкриває питання при допомозі викладача.
134,0 – 142,0	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні.
124,0 – 133,0	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає значні помилки в мовленнєвому оформленні.
Низький рівень	
116,0 – 123,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає порушення норми літературної мови.
111,0 – 115,0	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає грубі порушення норми літературної мови.
106,0 – 110,0	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; неправильно відповідає на запитання; допускає грубі порушення норми літературної мови.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Банківська система

1. Роль і місце комерційних банків у банківській системі. Сутність комерційного банку.
2. Типи та функції банків, принципи їх діяльності.
3. Порядок заснування банківської установи.
4. Процес ліцензування банківської діяльності.
5. Сучасні банківські системи країн світу.
6. Оцінка процесу становлення та розвитку банківської системи України.
7. Зміст функцій та операцій Національного банку України.
8. Структура та форми управління Національного банку України.
9. Принципи й умови кредитування банківськими установами.
10. Форми забезпечення повернення банківських позичок.
11. Процес банківського кредитування.
12. Сутність інвестиційних операцій банків із цінними паперами.
13. Зміст ліквідності та платоспроможності банку.
14. Процес управління банківськими ризиками.
15. Прибутковість банку, засоби її підвищення.
16. Особливості процесу управління ресурсами комерційного банку.
17. Міжбанківські розрахунки в Україні.
18. Зміст розрахунків з використанням пластикових карток.
19. Види валютних операцій комерційних банків. Особливості ведення валютних рахунків клієнтів.
20. Валютні ризики та методи управління ними.
21. Види нетрадиційних банківських операцій і послуг.
22. Порядок формування депозитних ресурсів комерційного банку.
23. Особливості та структура запозиченого капіталу.
24. Власний капітал комерційного банку, його структура і особливості формування.
25. Поняття фінансової стійкості банку.

Бюджетна система

1. Суть та значення поняття бюджету як економічної категорії.
2. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві.
3. Суть та основні складові бюджету як фінансового плану держави.
4. Методи бюджетного планування.
5. Класифікація доходів бюджету.
6. Класифікація видатків бюджету.
7. Джерела формування доходів бюджету.
8. Причини виникнення і наслідки бюджетного дефіциту.
9. Види бюджетного дефіциту.
10. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
11. Принципи функціонування бюджетної системи.
12. Бюджетні права і повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування.
13. Суть, зміст і форми міжбюджетних відносин.
14. Види міжбюджетних трансфертів.
15. Економічна класифікацію видатків.
16. Доходи бюджету за формою мобілізації.
17. Економічна сутність та напрями видатків бюджету.
18. Відомча класифікація видатків бюджету.
19. Функціональна класифікація видатків бюджету.
20. Принципи, форми і методи бюджетного фінансування.
21. Сутність і форми фінансування видатків на економічну діяльність.
22. Сутність, склад і класифікацію державного боргу.
23. Зміст управління державним боргом та його обслуговування.
24. Необхідність бюджетного вирівнювання.
25. Принципи бюджетного фінансування.

Податкова система

1. Зміст і поняття податків та платежів до бюджету.
2. Функції податків.

3. Класифікація податків.
4. Наукові основи та методи побудови податкової системи.
5. Права і обов'язки платників податків і зборів (обов'язкових платежів).
6. Види перевірок органів Державної фіскальної служби.
7. Функції та завдання органів Державної фіскальної служби.
8. Принципи оптимальної побудови податкової системи.
9. Поняття платників податків, особливості організації повноти обліку юридичних та фізичних осіб.
10. Сутність та фіскальна роль податку на додану вартість як форми універсального акцизу.
11. Основні елементи податку на додану вартість.
12. Акцизний збір: порядок нарахування та сплати.
13. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання.
14. Основні елементи податку на прибуток підприємств.
15. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування.
16. Об'єкт та база оподаткування податку з доходів фізичних осіб.
17. Порядок обчислення податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб.
18. Об'єкт та суб'єкт екологічного податку.
19. Єдиний податок: умови переходу, порядок нарахування та сплати.
20. Ресурсні податки і збори.
21. Мета та функції податкового менеджменту.
22. Місцеві податки та збори як джерело доходів місцевого бюджету.
23. Причини, форми та способи ухилення від сплати податків.
24. Податкова політика як елемент державного регулювання економіки.
25. Завдання податкової політики в сучасних умовах розвитку економіки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Банківська система: підручник / [М. І. Крупка та ін. ; за ред. М. І. Крупки] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 554 с.
2. Бюджетна система: підручник / [С. І. Юрій та ін.] ; за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленка ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 623 с.
3. Карлін М. І. Бюджетна система України: навч. посіб. : рек МОН України. – К. : Знання, 2008. – 428 с.
4. Кузнецова С. А. Банківська система: навч. посіб. / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська; за ред. С. А. Кузнецової. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 400 с.
5. Онисько С. М. Податкова система: підручник / С.М. Онисько, І. М. Тофан, О. В. Грицина.– Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 351 с.
6. Податкова система: навчальний посібник / за заг. ред. В. Л. Андрущенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 416 с.
7. Податкові системи зарубіжних держав: навчальний посібник / Андрущенко В. Л., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с.
8. Сідельникова Л. П. Податкова система: навчальний посібник / Л. П. Сідельникова, Н. М. Костіна. – Київ: Ліра-К, 2012. – 576 с.
9. Тетарчук І. В. Банківське право : [навчальний посібник] / І. В. Тетарчук. – К. : ЦУЛ, 2016. – 214 с.
10. Холодна Ю.Є. Банківська система: навч. посіб. / Холодна Ю. Є., Рац О. М. ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 314 с.
11. Юшко С. В. Бюджетна система : навч. посіб. / С. В. Юшко; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : Вид-во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. - 347 с.

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки (Протокол №6 від 25.01.2017 р.)

Голова фахової атестаційної комісії

М.А. Слатвінський